

DIRTY MIND

Portret van botsende werelden

De wereld van liefde en pijn, van mannen en vrouwen, van jongens en meisjes nog, spartelend op het droge. Pieter Van Hees zet er in DIRTY MIND als een gediplomeerde chirurg stevig het mes in. Hij slaagt erin het ingewikkelde proces van aantrekken en afstoten in een toegankelijk maar confronterend liefdesverhaal te verpakken, mét humor en tragiek.

FREDDY SARTOR

Twee, wel zeer tegengestelde werelden botsen frontaal in DIRTY MIND, de tweede langspeelfilm van *Linkeroever*-regisseur Pieter Van Hees. De medische wereld met die van stuntmannen. Het universum van dokters met dat van onversneden macho's, de zachte sector met die van stoere binken, het vechten voor leven met het uitdagen van de dood, de werkelijkheid van de ziekenboeg met de fictie van tv, het cleane met het gore. Wat zouden deze mensen dan wel gemeen hebben? Hun kwetsbaarheid.

Relaties en de moeilijkheidsgraad ervan is de rode draad door het oeuvre van een hele generatie jonge filmers die de Vlaamse film vandaag kleur en diepgang geven. Pieter Van Hees is een van hen, een exponent van deze talentrijke generatie en lang niet de minste. Zijn zelfbedachte vertelsels overstijgen de banaliteit van het alledaagse, maar haken zich tezelfdertijd vast in diezelfde banaliteit waarin zijn doodgewone mensen gevangen zitten, vastgeklit

aan hun job, hun geremdheid, hun eenzaamheid die zich als een cocon rond hen heeft gewikkeld. Als een pantser. Het geeft te denken. Vervolgens gooit Van Hees de kijker onverhoeds frases voor de voeten à la "Alles is beter dan alleen zijn". Waarop de dokter van dienst repliceert: "Alleen zijn is een teken van kracht". Zonder verpinken. Zinnen als kometen zou Ramses Shaffy constateren.

Wim Helsen koos voor zijn filmdebuut resoluut voor een personage (Diego alias Tony T.) dat hem als gegoten zit, dat naar zijn lijf en leden lijkt geschreven. Met zinsneden als ijsbrekers, als tekstballonnen. Hoewel Diego lid is van een team stuntlui die zich bewegen in en om de televisiewereld, voelt hij zich zelf een prutser, een *loser*. Een dom ongeval en de keiharde diagnose nadien, het Frontaalsyndroom, komt dan ook over als... een geschenk uit de hemel. Christine Van Pellicom (Jaana) doet in dat ziekenhuis researchwerk. De vrouw, in alles de gedroomde antipool van Wim Helsen, weet schijn-

baar wat ze wil, heeft in het leven een missie en tracht achter haar kordaatheid een gekwetste persoonlijkheid te verbergen. De schone en het beest. Niets verleidelijker dan dat?

Linkeroever, het eerste deel van het drieluik 'Anatomie van liefde en pijn', was een queeste waarbij het lichaam van de atlete Eline in verzet kwam tegen alles wat ze poogde weg te steken en te negeren. In DIRTY MIND braakt Tony T.'s brein – Diego is na zijn werkongeval een stille dood gestorven, de herboren stuntman noemt zich voortaan Tony T. – constant een brij ondoordachte gedachtecronkels. Telkens sta je voor raadsels. Is dat normaal? Is hij wel ziek? Speelt hij dat? Of doet hij voor zich voor als flapuit, een metafoor voor iemand die gewoon verliefd is? Om dan onmiddellijk weer met de neus op de feiten te worden geduwd wanneer wordt geconstateerd: "Ze zeggen zich goed te voelen maar eigenlijk zijn ze eenzaam". Het ziektebeeld ook dat euforie met apathie afwisselt.

Jaana wordt opgedragen om Tony T. te observeren. En van het een komt het ander. Al ligt dat in het door Jan Van Caillie wel erg groezelig en smeuij gefotografeerde DIRTY MIND complexer dan het lijkt. Het Frontaalsyndroom komt Diego bijzonder goed uit. Van de weeromstuit wordt hij Tony T. Een onvervaarde, roekeloze stuntman die alles durft, lef te koop heeft en onverantwoorde risico's neemt. Hij is nu een crack in zijn vak. Het komt zijn job ten goede. Maar ook zijn botte toenaderingspogingen tot Jaana, de aantrekkelijke blonde voor wie haar begeleidende dokter ook wel een boontje blijkt te hebben. Zo voorzichtig en zo terughoudend de vrouw zich laat kennen, zo rechttoe rechtaan komt Tony T. voor de dag wanneer hij ter plekke het gekunstelde vers "Ik nestel me in je hartenkamer" bedenkt en zij niet weet of

deze platitide uit zijn hart dan wel uit zijn ziek brein stamt. Of laat hij zich gewoon graag door zijn gevoelens op sleeptouw nemen? Uiteindelijk dreigen deze gedragsstoornissen, alle remmen los, hem zuur op te breken. Bijna te laat beseft hij – maar is Tony T. wel in staat om zijn eigen situatie juist in te schatten? – dat hij een freak is geworden die zijn eigen leven de vernieling injaagt. Is er een weg terug? Een operatie? En wil Tony T. dat eigenlijk wel? ✕

komedie / reg. & sce. Pieter Van Hees / fot. Jan Van Caillie / mon. Nico Leunen / muz. Michel Hatzigeorgiou / act. Wim Helsen (Diego alias Tony T.), Kristine Van Pellicom (Jaana), Peter Van den Begin (dokter), Maaïke Neuville (Kiki), Adriaan Van den Hoof (Brecht), Robby Cleiren (Cisse) / pro. Caviar / B / 2008 / 90' / dis. KFD

→ RELEASE 28 JANUARI

PIETER VAN HEES: "Dat huwelijk tussen humor en tristesse heb ik met performer Wim Helsen gemeen"

"Er zijn wel meer zwarte komedies, al denk ik dat DIRTY MIND een eigen toon heeft". Zo omschrijft Pieter Van Hees zijn nieuwste film, DIRTY MIND, na 'Linkeroever' het tweede deel van zijn trilogie 'Anatomie van liefde en pijn', waarmee hij zijn status van talentrijk filmer bevestigt.

FREDDY SARTOR

FILMMAGIE: Ik verdenk je ervan het scenario te hebben geschreven met in het achterhoofd stand up comedian én vriend-van-de-poëzie Wim Helsen, die de hoofdrol speelt?

PIETER VAN HEES: Ik ben blij dat je me daarvan verdenkt maar 't is helemaal niet zo. Het scenario was min of meer klaar – voorlaatste versie – toen de acteur die ik voorzien had afhaakte en ik een nieuwe Tony T. moest zoeken. Ik was toen net gaan kijken naar 'Heden Soep', de eerste show van Wim Helsen. Ik zag daar iemand staan wiens wereld heel goed aansloot bij die van mij. Ik ben met Wim

daarover beginnen babbelen. En dat klikte. Hij zag dat scenario zitten, al was hij niet zeker dat hij de film wou doen want hij had nog nooit geacteerd, ook nooit met mensen samen gespeeld of zo. Hij staat alleen op het podium. Later in het jaar is hij die reeks over poëzie in 'Man bijt hond' beginnen doen; dat was ook hij alleen. We hebben dan twee dagen testen gedraaid met Kristine Van Pellicom, Robbie Cleiren en Peter Van den Begin. Heel plezant. Van dan af is het beginnen gefinancierd te geraken. Iedereen had iets van: "Ah, ja dat is nogal vanzelfsprekend dat Wim Helsen dat gaat doen". Tot dan vond men het maar een raar scenario en

was de vraag: "En wat voor een film is dat?". En ineens – ik was er drie jaar mee bezig toen Wim erbij kwam – kwam het van de grond. Na de laatste scenarioversie zijn we door alle scènes gegaan, heb ik samen met Wim alle scènes gespeeld en hij heeft mij veel bijgebracht: opbouw van scènes, dialogen. En ik heb ook scènes herschreven van het moment dat ik wist dat Wim het zou doen. Om een voorbeeld te geven: er zit een soort rap in het scenario. Deed ik daar castings voor dan was iedereen daar bang van. Toen ik Wim bezig zag – hij brengt in z'n shows ook gedichten – dacht ik: 'Dat zal perfect gaan'. Hij kreeg die teksten en dat kwam er als vanzelf uit. Wim is een heel intelligent iemand, heeft zelf veel inzicht in wat een scenario is; hij schrijft zijn materiaal ook zelf. En hij is ook egoïst. Soms kwam hij met iets en zei ik: nee, Wim, ik vind dat niet grappig of niet kloppen in de film. Dat je dat kunt aanvaarden is voor iedereen moeilijk. Dat ligt gevoelig. Je bent daar heel naakt in. Wim is een warme, integere mens, die voor alles open staat.

Onze werelden raken elkaar, zei je. De zwarte komedie-kant?

VAN HEES: Dat huwelijk tussen humor en tristesse. Dat is wat ik met hem deel. Zijn personage is vaak een onwaarschijnlijke klootzak maar Wim kan dat met zo'n flair brengen dat je hem dat vergeeft en dat je snapt dat hij zo is. Je bent tegelijk op hem jaloers en tegelijk ook niet. Die grens opzoeken, tot waar je kan gaan en er eens over gaan. Dàt vooral delen we...

Zijn tegenspeelster, Kristine Van Pellicom, had je al gecast?

VAN HEES: Ja, en het moest klikken tussen haar en Wim. Was dat niet het geval geweest dan was het een film zonder Wim. Zij was er van in het begin bij... In feite heeft ze nog niet zoveel film gedaan (bekend is ze van het van 2000 daterende *Innocence* van Paul Cox, *nvdv*), wel tv en ik heb haar veel in theater gezien. Zij kan zowel qua humor haar mannetje staan, is zeer sensueel, intelligent, gevoelig en breekbaar. Zij met Wim samen. Heel

interessant om naar te kijken. Dat die twee werelden, de zachte sector van het ziekenhuis met zijn dokters en de machowereld van stuntmannen, in elkaar geïnteresseerd geraken, komt door de personages maar ook door de mensen die Kristine en Wim zijn. De uitdaging was om dat te laten werken. Soms zwalpt de toon van platte macho-grappen naar meer gesofistikeerde ironie. 't Was een zoektocht om die dingen te laten zijn zonder dat je zou voelen: "t Is een andere film of een stijlbreuk!"

Kern van de plot is dat Diego tijdens een stunt slecht valt met als gevolg dat hij plotseling met het syndroom van Frontaal zit opgescheept.

VAN HEES: Dat Frontaalsyndroom bestaat echt. Ik heb patiënten op video bekeken. Wanneer je Amerikaanse films ziet over mensen met een handicap dan zie je de acteurs spelen. Dat wou ik niet. Ziekte is relatief. Waar leg je de grens? Wat is normaal? En wat is ziek? Het Frontaalsyndroom is in feite vrij normaal. Alleen komen daar soms dingen uit die iemand anders nooit zou doen. Het komt altijd wel uit iets zeer normaal. Om dat te spelen was het uitgangspunt alsof het echt is of normaal zou kunnen zijn. Voor mij is het Frontaalsyndroom een metafoer. DIRTY MIND vertelt hetzelfde verhaal als (N)Iemand van Patrice Toye. Iemand wil iets anders in z'n leven en gaat ervoor, terwijl anderen dat niet durven. Doe ik er iets aan, laat ik me opereren of niet. Dat is DIRTY MIND.

Is de grofkorrelige foto een hommage aan de B-film?

VAN HEES: Voor een film waarvan de titel DIRTY MIND is – hij had ook 'Vieze Gedachten' kunnen heten – wou ik dat hij ook vuil zou zijn. 't Gaat over instincten en buikgevoel; hij moet er dan ook zo uitzien. *Linkeroever* was het tegendeel. Wanneer ik

naar de linkeroever ga, de plek, is de horror voor mij dat het er proper en schoon is, dat is het beklemmende ervan. DIRTY MIND is over een kerel die *all the way* gaat. Ik dacht – ik moet hem met de camera kunnen achterna lopen: handcamera, 16mm... Dat moet vuile *underground* zijn, 't moet een rockgevoel hebben. Voor mij is Tony T. een rockster die veel te ver gaat. Puur technisch hebben we eens gekeken naar *Happy Together* van Wong Kar-wai en *Japon* van Carlos Reygadas, totaal andere films die visueel iets heel ruw hebben wat heel goed werkt. Het was een gevecht om de film zo te mogen maken want als je een ruige film wil maken is iedereen bang. Oei, gaat dat mensen niet afschrikken? Ik vond het ook passen – je zit met getunede auto's, met kostuums die er iets over zijn... Wanneer je naar Australische *exploitation*-actiefilms van de jaren 70 kijkt zien die er ook zo uit!

DIRTY MIND is tweede deel van een drieluik. 'Linkeroever' was een thriller, DIRTY MIND zit veeleer in het comedy-genre.

VAN HEES: In feite zijn het portretten. *Linkeroever* is het portret van Eline, DIRTY MIND is het portret van Wim. En vanuit het hoofdpersonage volgt het genre. *Linkeroever* over een meisje dat in haar hoofd vastzit waardoor je een spannende thriller krijgt. DIRTY MIND over een kerel die compleet begint te freaken en *all the way* gaat. En dat kan je dan doen als een zwaar drama of als een komedie. Al is de komedie hier dan ook een beetje tragedie geworden. En omdat het hoofdpersonage een stuntman is, zit er ook veel actie in... Ik poog mijn hoofdpersonage te volgen en dan te zien waar ik uit kom.

Het milieu wordt heel scherp getekend, als een eigen universum gecombineerd met personages die er staan.

VAN HEES: Zelf hou ik enorm van film. En bij een goede film hoort een universum. In *Raging Bull* bijvoorbeeld, om eens een heel goeie film te noemen, geloof je dat dat de bokswereld is. Ik weet niet hoe dat milieu in het echt is maar ik geloof dat! Ik hou van Amerikaanse films omdat die vaak zo sterk zijn in de juiste details, in de juiste karaktertekening te vinden om iemand in zijn milieu te situeren. Mensen zijn wat ze doen. Een politiemann gaat anders denken dan een professor neurologie. Knap wanneer je dat kunt door dat personage te volgen. 't Is zo'n beetje op reis gaan, sociaal dan. Ik steek daar ook heel veel tijd in, doe veel research.

Eigenlijk gaat DIRTY MIND over de vraag of je hoofdpersonages een relatie aankunnen?

VAN HEES: Vooral heb ik me pogen in te beelden wat er tussen die twee zou gebeuren. Hoe zij zouden reageren. Er is heel veel kans dat zij nooit gaan samenkomen. Er is genoeg om dat niet te laten gebeuren. Dat is een interessant uitgangspunt. Ui-

terwaard is voor de jonge vrouw de prof die haar begeleidt een veel betere keuze. In dat opzicht is het nog altijd vrij klassiek hoe dat liefdesverhaal zich ontwikkelt. Alleen hebben ze zo hun afwijkingen en komt de knik in het verhaal van zijn ziekte of van haar geremdheid. Ik hoop dat het toch genoeg echt aanvoelt om emotioneel mee te kunnen stappen...

DIRTY MIND is het portret van Diego die Tony T. wordt: van zero tot hero én terug. En is de boodschap niet: wees maar tevreden met wat je hebt?

VAN HEES: Dat is een heel belangrijke zin voor mij. Dat is een inriest moment in de film wanneer hij daar zit en zegt: "Ik ben tevreden met wat ik heb". Mijn bedoeling is dat er dan niemand blij is en bij zichzelf zegt: eigenlijk is het wel spijtig. Die Tony had z'n slechte kanten maar hij was toch meer sexy dan de kerel die er nu zit. Vandaar het einde: het beste van beide werelden. Daar zou ik zelf naar streven... Van die films waarin iemand iets probeert, ervoor gaat maar 't niet haalt, terugkomt en zegt: "Dat is in feite niets voor mij!". En iemand antwoordt: "Goed jongen, dat je dat inziet". Dat is verschrikkelijk. Ik word daar ziek van. Dat is de hele Vlaamse mentaliteit. Hier is het van 'doe maar gewoon. Gewoon zijn is al gek genoeg'. Nog zo'n zin: 'Content met wat ge hebt'. Dat zijn verschrikkelijke zinnen. Ik word er depressief van. Mijn film is daar een aanklacht tegen. Ook tegen Vlaamse xenofobie. Marokkanen zijn pas goed als ze Vlaams worden... Die onverdraagzaamheid tegen alles wat vreemd of anders is of tegen mensen die te ver gaan. Doe maar gewoon, dan kunnen wij allemaal samen gewoon zijn, op ons gemak. Verschrikkelijk. Anderzijds is het andere uiterste, mensen die voortdurend zichzelf trachten te bewijzen, even irritant. Daar word ik ook doodziek van. Het oorspronkelijke einde – al hou ik van films zonder happy end – was nog triester. En dat wou ik niet. Dus vond ik dat Tony T. op het einde een beetje moest terugkomen... De film met Jerry Lewis, die voortdurend een dr. Jekyll en mr. Hyde transformatie ondergaat, eindigt met dat hij terug *Nutty Professor* is – trouwens de titel van deze film uit 1963. En wanneer hij buitengaat, merk je in zijn achterzak nog dat flesje met dat drankje waarmee hij terug kan veranderen. In feite heeft dat me geïnspireerd voor het einde van DIRTY MIND.

DIRTY MIND is het middenstuk van een drieluik...

VAN HEES: Van mijn studie 'Anatomie van liefde en pijn'. In deze twee films ben ik op zoek gegaan naar hoe zit een relatie in elkaar, wat trekt mensen aan, wat stoot ze af, waar zijn ze bang voor...

Je zoekt liefde en krijgt pijn in de plaats?

VAN HEES: Of je krijgt liefde mét pijn en dan moet je maar zien wat je ermee doet. ✕

INTERVIEW BRUSSEL – 25 NOVEMBER 2008

HET GAAT GOED MET DE VLAAMSE FILM, DANK U!

Zowat overal mochten we in de loop van het jaar horen: 'Het gaat goed met de Vlaamse film!' Een round up met nuances.

FREDDY SARTOR

Laten we de Vlaamse film gemakkelijksheids-halve indelen in drie sectoren: 'de markt', 'het artistiek-creatieve' en 'de crew' (van producent, regisseur tot filmploeg). Zie je dat onderscheid niet dan zou je continu LOFT 1, 2, 3 maken. Je pakt de bestwerkende formule en herhaalt die. Film is vooral ook een creatieve expressie die in binnen- en buitenland op zijn merites wordt beoordeeld. Voor het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) gelden ook deze drie niveaus. Behalve het beheren van het Fonds behartigt het VAF, een soort vakvereniging voor hen die in de film werken, de belangen van die sectoren naar de Boze Buitenwereld toe: de cultuurminister en de politici. Want zij hebben een pot geld en dat moet worden verdeeld over theater, opera, film, etc. Om zoveel mogelijk binnen te halen moet er worden gelobbyd.

DE MARKT. Hoeveel mensen komen er naar het product 'Vlaamse film' kijken? Statistisch kan je dat erg gemakkelijk bewijzen. Je legt de cijfers van vorig jaar naast die van dit jaar. En inderdaad. De Vlaamse film trekt alsmear meer volk. *Het gaat goed met de Vlaamse film!*

HET ARTISTIEK-CREATIEVE. De Vlaamse film als uiting van een bepaalde creativiteit: (N)IEMAND (Patrice Toye), UNSPOKEN (Fien Troch), DE SM-RECHTER (Erik Lamens, de laatste 'Faits Divers'), MY QUEEN KARO (Dorothee Van Den Berghe), LOST PERSONS AREA (Caroline Strubbe), DE HELAASHEID DER DINGEN (Felix Van Groeningen), FRAGMENTS OF GRACE (Jessica Woodworth & Peter Brosens), MARIEKE, MARIEKE (Sophie Schoukens)... Koen Mortier, Christophe Van Rompaey (BLANCO) en Michael Roskam (THE FIELDS) hebben geld gekregen. Dat zijn geen marktproducten maar films die vertrekken vanuit een artistieke expressie. *Ze zijn op de goede weg met de Vlaamse film.*

Artistieke expressie moet gestimuleerd worden want dat leidt tot meer marktwaarde. Het zijn deze cineasten die bepaalde dingen doen die morgen de nieuwe stijl van de commerciële films bepalen; zij ontwikkelen. KFD, de distributietak van Kinopolis, heeft dat begrepen en steunt films zoals (N)IEMAND, MY QUEEN KARO, LOST PERSONS AREA, en niet met minderwaardige sommetjes. Hun filosofie? We doen de *Plops* en de *Blinkers*... én ook de artistieke films.

DE FILMPOEG. Van producent, via regisseur, tot crew. Film maken is hun job. *Gaat het goed met de Vlaamse filmwerkers? Wel, dat is nog maar de vraag.* Wie zijn de Vlaamse filmmensen? De regisseurs en de schrijvers, 'de createurs', de producenten én

de filmploeg, de crew. Het filmproces bestaat uit drie stappen. Iemand heeft een idee en begint te schrijven, een tweede, de producent, komt erbij, vindt het interessant en gaat geld zoeken. En ten derde komt daar dan de crew bij om het project te realiseren. Aan creatief talent (regisseurs & schrijvers) is er geen tekort. D'r groeit en bloeit genoeg om een *pool* te hebben. En daar achter zit nog eens een hoop talent aan te komen, jonge mensen met interessante ideeën. De producenten, zowel de commerciële als de artistieke, moeten opletten dat ze de kip met de gouden eieren niet slachten maar ze goed verzorgen om ze op lange termijn te laten leven. Daar heerst vaak het korte-termijndenken. Waar ook de Franse film onder lijdt en waar dat wordt omschreven als: '*Mal écrit et vite produit*' (slecht geschreven en al te snel geproduceerd)! En dan is er de derde *pool*: de crew. Een pijnpunt zo blijkt. Een producent: "Ooit vertrok ik als *first time producer* vanuit een idealistisch denken; ik heb geld bij elkaar gebracht voor een film, ik huur u in, gij doet uw job én gij doet uw job niet alleen goed, wat een minimum is maar dubbel zo goed want gij wilt film maken... Man, viel dat dik tegen! Ze deden hun job niet gewoon goed, ze deden hem slecht. Ik wil niet veralgemenen maar daar zitten echt klaplopers tussen. Mensen die de sector 'gebruiken'. En met een staat van verdienste: productieleiders, *first assistants*, make-up, decorbouwers... Als producent ben ik ontgoocheld. En kwaad. De volgende keer zie ik het gebeuren dat ik zeg: 'Ze krijgen de helft van hun geld niet! Of ze doen het maar op 10 dagen!' En zij zijn ontgoocheld in de producent. Waarschijnlijk zijn ze er ooit aan begonnen met enthousiasme en met veel energie. En ze zijn zo teleurgesteld in de producent geworden dat ze bij zichzelf hebben gezegd: Als ik één dag kan zitten niksen en er toch voor betaald worden, ik zal het niet laten! Met het gevolg dat er niet het maximale wordt uitgehaald. Wat bijzonder jammer is. Want die eerste groep heeft daar 4 à 5 jaar aan gewerkt: aan het scenario zitten sleutelen, dat is dan gefinancierd, daar hebben mensen geld in gestoken en dat moet dan op 1 à 2 maanden worden gerealiseerd. Wanneer daar op dat moment niet het maximale wordt uitgehaald dan is dat zeer frustrerend. Omdat je denkt: Dit had nog beter, nog straffer kunnen zijn".

Het is alsof de mentaliteit van het Angelsaksische model werd overgenomen waar men werkt met gigantische budgetten omdat de afzetmarkt zo groot is terwijl hier de budgetten – gemiddeld amper om en bij 1 miljoen euro – onder zware druk

MY QUEEN KARO © Jo Voets

LOST PERSON'S AREA © Tim Dirven

BLINKER

DE SM-RECHTER © Jo Voets

staan. Gevolg. Van ontevreden acteurs – zij worden per dag betaald (en er zijn minder draaidagen) en zij pikken ook niks mee van de achteraf verkochte dvd's – tot postproductiebedrijven, waarvan er enkele op de rand van het faillissement staan.

Hamvraag is: als in Vlaanderen een cultuurbeleving zoals opera voor zoveel toeschouwers te bereiken en zoveel mensen aan het werk te zetten zoveel subsidie krijgt waarom wordt er dan niet meer geld vrij gemaakt voor film die zoveel mensen bereikt en zoveel mensen aan het werk zet? Een logische vraag. Wordt ongetwijfeld vervolgd. ✕

ILLUSTRATIE: SETFOTO'S

UNSPOKEN